

1767.

Wronker, Michael Gottfredus: Facilitas ac aequitas
Canonis: Ubi rem meam invenio ibi vindico.

1768.

1. Geizer, Joannes Burcardo: De substituti substituto
ad § 3 L. de vulg. substitut. l. 27. et pr. l. 41 D.
de vulg. et pupill. subst.

2. Rudolph, Joannes Christophorus: De Transplantatione
subditorum in locum emigrationis vel expulsiouis
religionis causa non substituenda.

3. Simon, Joannes Baptista: De Donationibus contra
veritas nec non quaestione: an simplex Deposito
instrumenti Donationis aequipollat insinuatione?
penitus decisa.

1769.

Findel, Joannes Christianus: De feminis ecclesiasticis,
qua orationem inang. pro capessendis munere jurant.

professio publici extraordinarii - - recitandam
indicat.

1770.

1. Kraus, Godofredus Ludovicus: De feudo alienabili.
2. Masius, Christianus: De conventionibus ob certa
ac vera damna inde melianda insalubris.
3. Mayer, Ioannes Godofredus: De singularibus proba-
tionis per inspectionem ocularem magis selectis.
ratio.
4. Wertherus, Math. Godofredus: De casu errorum Que-
merianorum in doctrina de lege Falcidia et fidei-
commisio obnoxium.

1771.

1. Gislerus, Cas. Henricus: De interpretatione pacis
Westphalicae commentatio I orationi adituali - -
praemissa.

2. Geislerus, Cas. Henricus: De gravaminibus religionis
auctoritate fidei or [am] imp. tollendis.

1773.

1. Geislerus, Cas. Henricus: De hypotheca tacita domus
ex causa canonis emphyteuticæ.

2^a 2^b Jenker, Sam. Georgius: De principali burgensium
Norimbergensium dignitate eorumque Territorio
ante Rudolphinam investituram de anno 1273
commentatus I & II 1 Bl.

1775.

1. Ussener, Carl. Fredericus: De integritate principum
procuratorum supremi utriusque imperii tribunalis
in causis alimentorum . . . quibus synopticus linearis
orbis orationem orationem . . . indicat.

2. Ussener, Carl. Fredericus: De iuribus statutariorum
variantium reversione etiam tunc fundata, si
actus secundum illa exercitio non processerit.

1777

Henne, Paul. Christ: Vi modo finiendi aetatis
curam, per impetratam veniam.

1778.

Henne, Paul. Christ: De exceptione ad jus tertii per
rente plane inuti.

Pri. 51. P. 33.

2

DISSERTATIO IVRIDICA
DE
SVBSTITVTI
SVBSTITVTO

AD §. 3. I. DE VVLG. SVBSTITVT. L. 27. ET PR. L. 41. D.
DE VVLG. ET PVPILL. SVBST.

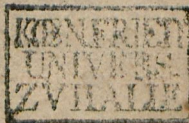
QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
FRIDERICO CHRISTIANO
MARGGRAVIO BRANDENBURGICO BORVSSIAE
SILESIAEQVE DVCE REL. BVRGGRAVIO NORIMBERGENSI REL. REL.

P. 280.

CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
PRO LOCO
IN EODEM RITE OBTINENDO
D. OCTOBR. MDCLXVIII.
PVBLICE TVEBITVR
PRAESES
D. IOANNES BVRCARDVS GEIGER

IVR. P. P. ORD.

CVM RESPONDENTE
IOANNE MARTIN
VLMENSI

ERLANGAE
EX OFFICINA WOLFGANGI WALTHERI.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be names or titles. Faintly visible words include "FRIDERICO CHRISTIANO" and "JOHANNES".

DE
SVBSTITVTI SVBSTITVTO.

ad §. 3. J. de vulgari Substitut. L. 27. et pr.

L. 41. ff. de vulg. et pupill. Substitut.

C A P. I.

DE SVBSTITVTIONIBVS IN GENERE.

§. I.

ROMANORVM legibus, inter eas, quae quoti-
die in foro occurrunt, doctrinas contineri ^{materiae de}
permultas, intellectu admodum difficiles et ^{Substitutio-}
spinosas, in eo conveniunt omnes Latii iu- ^{nibus digni-}
ris commentatores. Verum enim vero, si quid in ^{tas et vili-}
vniuersa eorum disciplina legitima, subtile et difficile iu-
re merito dicendum videtur; dubito valde, annon sub-
stitutionum materiam, in curiis frequentissimam, ne di-
cam primo loco ponendam, saltem inter intricatissimas
referendam putem. Nolo doctrinae de substitutionibus
A vtili-

utilitatem multis euehere encomiis. Innumerae interim sunt Pragmaticorum subtilitatis et continui vsus huius materiae commendationes, innumerae quoque de difficultate, qua eadem interdum laborat, querelae. PAVL. LEONIVS in tract. de Substitutionibus Prael. n. 1. insert. Tract. Tractatum. T. VIII. P. I. p. 277. Nullus dubitavit ICTUS haud incelebris MANZIVS in Commentario ad rubr. *f. de vulgar. Substitut. n. 6.* cum OSTERMANNO et WESENBECCIO affirmare, tantam esse huius materiae subtilitatem et altitudinem, vt compendiaria interpretatione exhauriri non possit, et esse sicut mare Anglicanum, in quo sunt reptilia sine numero. Frequentiam substitutionum vero testantur tot lites hanc ob causam ventilatae, tantus scriptorum ad hanc materiam illustrandam compositorum numerus. Egregie enim falluntur WESENBECCIUS in paratit. *ff. de vulg. et pup. subst. n. 9. in f.* et GYDELINVS de iure novissimo L. II. Cap. V. quorum ille substitutiones ab vsu nostrorum iudiciorum remotissimas esse simpliciter contendit, hic autem mores nostros pupillarem substitutionem non agnoscere statuit, ab aliis iam satis superque refutati. Materiae de substitutionibus dignitate et vtilitate motus, et ego ad quandam eius partem commentari mecum constitui. Prae aliis haud displicuit regula Doctorum vulgaris, *quod substitutus substituto sit etiam substitutus instituto*, quae ita mihi comparata videbatur, vt adhuc quaedam ad pleniorum eius intelligentiam factura, in medium proferri possint. Quae vero vt rite procedant, nonnulla de substitutionum origine, causis, definitione et divisionibus ad sequentem tractationem faciliorem reddendam, sunt praemit-tenda.

§. II.

SVBSTITVTIONVM origines, vt par est, indagatu-Substitutio-
 ris diuersae et potiores harum species omnino sunt sepa-num origo.
 randae. Eas enim neque vno tempore, neque eodem
 modo inualuisse, certo est certius. Quod primo VVL-
 GAREM, quam vocant, SVBSTITVTIONEM attinet, eam
 ex Legibus XII tabularum ortam esse, communiter sta-
 tuunt Doctores. CUIACIUS *Observ. Lib. VII. Cap. VI.*
 HEINECCIUS in *Syntagmate antiquitatum romanarum iu-
 risprudentiam illustrantium. Lib. II. Tit. XV. §. 2. nor.
 a.* MADIHN in *diff. de vera indole substitutionis pupil-
 laris, §. 3.* aliique plures. Sed in alia omnia iuit EVERH.
 OTTO, qui in *Comment. ad tit. 7. de vulgari substit.*
 eandem a ICtis inuentam esse contendit. Facillimo ne-
 gotio contrarias has opiniones conciliari posse putamus.
 In ipsis duodecim tabularum legibus nec volam nec
 vestigium substitutionum occurrere extra dubitationis
 aleam positum est. Largiuntur autem istae leges am-
 plissimam testandi et haeredes instituendi facultatem.
 Quid enim benignius lege ista: *Pater familias vri le-
 gasset, super pecuniae tutelaeve suae res, ita ius esto:* de
 qua etiam POMPONIVS l. 120. ff. *de verb. signif.* ait,
 verbis eius latissimam potestatem tributam videri haere-
 des instituendi. Quum itaque Romanorum facultas hae-
 redes faciendi, quoad numerum eorum, nullis limitibus
 circumscripta fuerit, optima ratione legem generalem,
 illimitatam testamenta condendi potestatem, illis conced-
 entem eousque extendere atque interpretari potuerunt,
 vt, praeter haeredes institutos, ne testamenta desitue-
 rentur, plures, substituerint testatores. Iam vero ex
 historia iuris romani constat, legum interpretationem, ea-
 rum praecipue, quae XII. tabulis inscriptae erant, ICto-
 rum fuisse spartam eosque istas leges, si, quod saepius

accidebat, breuitate laborare viderentur, interpretando ad casus non comprehensos extendisse. Conf. si operae pretium videatur, *Progr. nostr. de origine et fatis ICTiorum romanorum* §. 5. 11. 12. Quae quum ita sint, verisimile omnino videtur, hanc quoque explicationem a ICTis profectam esse talique pacto substitutionem ab iisdem esse inuentam. Quia vero fundamentum interpretationis et rei inuentae in Legibus XII. tab. positum est, hoc respectu, substitutionem ex Legibus XII. tab. ortam esse, asseri potest; et vt quod sentiam vno verbo expediam, occasionem substitutioni introducendae praebuerunt legum XII. tab. dispositiones, de potestate Romanorum, testamenta condendi et haeredes instituendi, ipsae substitutiones inuectae sunt a Legum prudentibus. Progredimur ad alteram substitutionis speciem, puta PVPILLAREM. De cuius origine VLPPIANVS l. 2. ff. de vulg. et pupill. substit. refert: „ Moribus introductum est, vt quis liberis impuberibus testamentum facere possit, donec masculi ad quatuordecim annos perueniant, foeminae ad duodecim „ cui ad stipulatur Imperator pr. l. de pupill. substit. „ nam moribus, inquit, institutum est, vt quum eius aetatis filii sint, in qua ipsi sibi testamentum facere non possunt, parentes eis faciant „ Vtrique in eo convenit, moribus invaluisse Substitutionem pupillarem. Sed quid per mores istos intelligendum sit, non satis expeditum est. Mittimus Glossatorum errores, qui sub morum appellatione Lacedaemoniorum iura latitare putant, quos abunde refutavit ZASIVS in tract. de substitution. Cap. 2. n. 6. Displicet quoque VVLTEII opinio, cui in Commentar. ad Instir. p. n. 317. substitutio nostra ideo moribus introducta dici videtur, quia etiam ius patriae potestatis, cuius effectus est ius pupillariter substituendi, moribus introductum audit l. 8. ff. de his, qui sui vel alieni

alieni iuris sunt. Quamplurimi Doctorum ex legibus adductis colligunt substitutionem pupillarem ex Ictorum Romanorum fori disputatione originem duxisse. OTTO ad pr. *J. de pupill. substit.* BRUNQVELL in *hisor. iur. romano germanici*, P. I. Cap. IV. §. 9. hac sine dubio suffulti ratione, quod saepius in legibus nostris Ictorum responsa et quae in illis introducta sunt iura noua, sub nomine iuris consuetudinarii, consensu recepti, iuris, quod sine scripto venit, receptae sententiae, *moris &c.* occurrant. Exempla habes in l. 10. ff. de iure codicill. pr. *J. de acquisit. per arrogat.* l. 2. §. 5. ff. de O. I. Negat vero haec omnia Ill. MADIHN in diss. sua supra allegata contendens, pupillarem substitutionem ex LL. XII. tab. ortam esse; quia dictae leges *familiae et rei suae*, de quibus Paterfamilias legare possit, mentionem faciunt et praeterea liberi a parentibus rebus suis accensebantur. Distinguendum, quod nostram qualemcunque sententiam concernit, iterum esse putamus inter substitutionis pupillaris occasionem et ipsam originem. Lubenter concedimus, occasionem immo fundamentum huius substitutionis in dispositionibus legum duodecim tabularum, quibus latissima testatoribus haeredes instituendi permittitur facultas et quibus patria potestas roboratur, esse ponendum. HEINECCIUS *libr. cit.* Exinde tamen non sequitur, ex iisdem Legibus etiam substitutionem pupillarem natam esse. Multa occurrunt iuris capita, quorum fundamentum in Legibus decemviralibus constituitur, quae tamen vel iis longe antiquiora, ut patria potestas in liberos, vel demum post eas promulgatas interpretatione prudentum inventa sunt. Exempla in medium protulit BRUNQVELL *libr. cit. P. I. Cap. IV.* Quicquid sit, nondum a me impetrare potui, ut ab Imperatoris et VLPIANI opinione recedens pupillarem substitutionem immediate ex Legibus duodecim tabularum

rum ortam esse adstruam. Perinde interim est, siue cum Doctoribus supra allegatis hanc speciem Ictorum inuentioni tribuamus, siue simpliciter iuri non scripto ius originem debere dicamus. Hanc nostram Substitutionem constitutione Divi MARCI et VERI approbatam esse, arbitrantur MANZIUS *ad Inst. p. m. 494.* et MYNSINGERVS *in Comment. ad tit. 1. de pupill. substir.* hac in causa provocantes *ad pr. l. 4. ff. de vulg. et pupill. substir.* Sed insipientibus legem ipsam statim patet, vtrumque Imperatorem id tantum voluisse, vt, cum pater impubei filio in alterum casum substituisset, in vtrumque casum substituisse intelligatur, confirmationis autem factam quidem mentionem omnino esse nullam. SCHILTER *Exercit. ad Pand. 38. §. 88.* MADIHN *alleg. diff. §. 11.* vbi praecipuas mutationes circa substitutionem pupillarem ex Legibus recentioribus adfert. Substitutionis QVASI PVPILLARIS auctorem agnoscimus Imperatorem nostrum IVSTINIANVM. Exstat eius constitutio *l. 9. C. de impub. et aliis substir. et §. 1. I. de pupill. substir.* Licet enim iam ante tempora Imperatoris nostri haec substitutio innotuerit, siquidem ex *pr. l. 43. ff. de vulg. et pupill. substir.* patet principes interdum nonnullis patribus familias veniam concessisse liberis mutis et furiosis substituendi, indubitatum tamen est, IVSTINIANVM hanc substitutionem in hodiernam formam qua iuris regularis et communis est redegit eamque omnibus ascendentibus permisit, adeo, vt singulis non opus esset peculiari concessione. VINNIUS *ad Instir. p. m. 409.* Ex iis, quae de substitutionum origine huc vsque a nobis prolata sunt, liquet solos Romanos earum esse auctores. Germanis substitutiones demum cum ipsa iuris romani receptione innotescabant. Cessabant nimirum apud nostrates omnes istae causae, quae Romanis substitutiones necessarias atque acceptas faciebant

bant quas quidem sequente §pho indicabimus. Non mirum itaque, eos substitutionum materiam ipsam prorsus ignorasse. HEINECCIUS in *Element. iur. Germ. T. I. Lib. II. Tit. VIII. §. 208.*

§. III.

FREQUENTISSIMAS apud Romanos fuisse substitutiones dubitare nos non sinunt et legum et auctorum veterum testimonia innumera. Iam in eo versamur, ut causas huius frequentiae indicemus. Ac primo quidem loco tenendum est, Romanos fuisse conservandorum testamentorum studiosissimos. Quam ob rem testamentis conficiendis adhibebant Ictos, plures tabulas eodem exemplo faciebant easque summa cura custodiebant multisque aliis, ne quid ad vltimarum uoluntatum validitatem pertinens omitteretur cautelis utebantur. HEINECC. *Antiq. roman. Iurispr. illustrant. L. II. Tit. X. §. 8. sqq.* Ne itaque testamenta eorum destituerentur, si haeres institutus aut noluerit haereditatem nimis forsitan obaeram adire, aut morte aliamue ob causam impeditus non potuerit, plures praeter illum haeredes substituebant. Alia erat causa, ne testamento destituto, testatoris bona invito eo ad haeredes ab intestato vel etiam fiscum peruenirent. Testis est Imp. IVSTINIANVS, qui *pr. C. de caduc. toll. ipsis testamentorum conditoribus*, ait, *ac grauissima caducorum observatio visa est, ut et SUBSTITUTIONES introducerent, ne fierent caduca.* Accedebat praeterea ratio grauissima, ne sacra privata interirent. Dici vix potest, quant opere sacrorum domesticorum conservatio Romanis curae cordique fuerit. Patet hoc ex lege ista notissima: SACRA PRIVATA PERPETVO MANENTO: et illo CICERONIS qui *Lib. II. de Leg. Cap. 19. De sacris*, inquit, *haec situna sententia, ut*

con-

conferuentur semper et deinceps familiis prodantur, et, ut in lege posui, perpetua sint sacra hic posita. Haec iura Pontificum auctoritatem consecuta sunt, ut ne morte patris familias sacrorum memoria occideret, et iis essent ea adiuncta, ad quos eiusdem morte pecunia uenerit. Hoc uno posito, quod est ad cognitionem disciplinae satis, innumerabilia nascuntur, quibus implentur ICTORUM libri. Quaeuunt enim, qui adstringantur sacris: Haeredum causa iustissima est. Nulla enim persona, quae ad vicem eius, qui uita emigrauerit, propius accedit. Deinde qui morte testamentou eius, tantundem capiat, quantum omnes haeredes. -- Tertio loco, si nemo sit haeres, is, qui de bonis, quae eius fuerant, quum moriturus, acceperit plurimum possidendo. Quarto, si nemo sit, qui ullam rem ceperit, de creditoribus eius, qui plurimum seruet. Extrema illa persona est ut is, qui ei qui mortuus sit, pecuniam debuerit neminique eam soluerit, perinde habeatur, quasi eam pecuniam acceperit. Ad modos familiarum penates conferuandi praecipue uero pertinuit, haeredes et testamentarios et ab intestato uocatos eiusmodi sacris adstrictos eaque, titulo saepius oneroso, si lucrum haereditarium capere uoluerint, retinere coactos fuisse. vid. Cel. SCHWARZII *diff. de sacrorum detestatione* §. 5. 6. Quae quum ita sint, ne repudiata ab instituto haereditate et cessantibus forte successoribus legitimis, testatori desint haeredes, sacrorum gentilitorum conferuatores, substituendo cauebant. CONRADI *Parerg.* L. II. N. 1. Neque hoc silentio praetereundum est, Romanorum substitutiones etiam in gratiam creditorum factas fuisse, ne, defuncto oboerato desit haeres creditoribus satisfactorus. TITTEL in *diff. de substitu- to uulgari per institutum aduentem non excluso et non aduentem excluso.* Sect. I. §. 1. Omnem enim mouebant lapidem Quirites, ut debita soluerentur, ne iniuria affi-

afficiatur defunctus. §. 1. *I. quibus ex caus. manumitt. non licet.* Quid? quod nonnullos gloriae aestus ad substituendum alliciebat. Sic de Augusto TACITVS refert *Annal. L. 1. cap. 8.* „ Tiberium et Liviam haeredes habuit. Livia in familiam Iuliam nomenque Augustae adsumebatur. In spem secundam nepotes pronepotesque: tertio gradu primores civitatis scripserat plebrosque invisos sibi, sed iactantia gloriae ad posteros „ En vulgaris substitutionis causas! Pupilarem quod attinet, hac utebantur parentes, ne impulberes vel mente capti liberi intestati decedant, vti ipse innuit *Imperator pr. et §. 1. I. de pupill. substitut.* Accedebat et alia ratio, nimirum, ut celato successore, eo facilius immunes essent liberi ab agnatorum insidiis, quibus alias expositi erant quam plurimum. VINNIVS *ad Institut. p. m. 409.*

§. IV.

PROGREDIMVR ad substitutionis definitionem. Est autem substitutionis significatus in legibus nostris obvius vel latior vel strictior. In latiori substitutio est rei cuiusdam vel personae in locum alterius sublocatio vel surrogatio. BESOLDVS *Thef. Iur. Pract. art. Nach Erbsatzung.* BRISSONIVS *de Verborum Significatione voc. Substituere.* Sic §. 38. *I. de rer. divis. usufructuarius dicitur loco vinearum demortuarum, alias substituere debere L. 39. §. 11. ff. de administrat. et peric. ordinis substitutionis in tutela mentionem facit. Nec minus L. 45. §. 13. ff. de iure fisci* conductori vetat olivas caeterasque arbores pomiferas caedere, non substitutis aliis. *L. 6. C. de legat. substitutio* legatario facta occurrit. In sensu vero strictiori et per excellentiam sic dicto substitutio eum tantum actum denotat, qui in ultimis voluntatibus circa haeredis institutionem

B

ver-

versatur. DVARENVS in *Tit. de vulgari et pupillari substitutione. Cap. I. in Oper. Ej. p. m. 495.* Est autem substitutio, proprie sic dicta, definentibus MODESTINO, et PAVLO institutio haereditatis vltioris in locum primi. *L. 1. pr. l. 43. §. 2. ff. de vulg. et pup. subst.* Addunt nonnulli Icti, *deficientis.* Sed male. Nam hoc modo definitionem suam angustiore faciant definito atque excludunt et pupillarem et fideicommissariam substitutionem. COCCEIVS in *Iure Civ. Controu. T. II. p. 279.* Quae quidem incommoda nostra definitione caute vitantur. Quum enim omnis substitutio nulla alia mente fiat, quam vt sit institutio conditionata, deinde in quacunque substitutionum specie, modo non sit impropria, haeres institutus necessario adesse debeat, cui vel post aditam haereditatem vti in pupillari et fideicommissaria, vel quando sine ulla aditione deficit, ceu in vulgari vnus vel plures alii substituuntur ideoque omnes isti substituti in locum primi veniant, nulla ratione videmus, quare de definitione nostra querimonias iactare aut eam non omnes substitutionum species continere aliquis dicere possit. Conf. DVARENVS *loc. cit.* et GIPHANIVS *Antinomiar Jur. Civ. Disp. 17. p. 237 sqq.*

§. V.

Divisio.
a) in di-
rectam et
obliquam.

DIVISIONES substitutionis nostrae alii plures, alii pauciores agnoscunt Icti, cuius rei vel solo LEONTO teste vtar, qui septem species enumerare nullus dubitavit. Nostrum hic non est, omnes istas, quae de substitutionum speciebus earumque numero agitantur lites, componere neque etiam temporis et instituti ratio patitur, num satis fundatae sint, nec ne, praetensae istae diuisiones curatius inquirere, quare potiores tantum diuisiones enarrabimus. Primaria substitutionis divisio est

est ea, qua in *directam* et *obliquam*, seu *fideicommissariam* dispescitur. Illam definimus, quod sit actus mortis causa, quo substituens de haerede vitiori in locum deficientis primi et interdum de patrimonio liberorum suorum iure testamenti factionis destitutorum prospicit. Hac autem intelligimus substitutionem cum iure succedendi instituto adeunti, iuxta ordinem praescriptum. In illa Romani verbis directis, in hac obliquis utebantur. Fundatur haec distinctio in *l. 57. ff. §. 2. ad Senatusc. Trebell. l. 6. C. de institut. et substitut. et l. 5. C. de impub. et aliis substitut.* In prima enim lege substitutionis in fideicommissio factae disertis verbis mentio iniicitur; in altera lege ea omnia, quae de pupillari substitutione constituuntur ad fideicommissa extenduntur; vltima vero directae substitutionis meminit. Si autem quaedam substitutio directa vocatur, necesse est, vt alia adsit, quae directa appellari non possit. Quilibet facile intelliget, potissimum olim discrimen inter vtramque substitutionem pristinam illam verborum, quibus Romani testatores in condendis vltimis voluntatibus utebantur, directorum et obliquorum differatam absoluisse. Haeredum subordinationes a testatore imperatiuis verbis factae, substitutiones directae, precativis autem constitutae, obliquae siue fideicommissariae audiebant. In fideicommissis enim opus erat verbis precativis, quo magis illa primis temporibus ab omni legum auctoritate et auxilio destituta; in fraudem legum testamentariorum inuenta et soli haeredum pudori et fidei relicta fuerunt. §. 1. *f. de fideicommiss. haered.* Verum enim vero, quum iam ab AVGVSTO Imperatore testamentorum auctoritas fideicommissis applicata fuerit posteaque CONSTANTINVS Iunior formularum solemnitates sustulerit, *l. 1. C. de form. et impet. act. subl.* ac demum IVSTINIANVS omnem verborum directorum et precativorum

b) in ordi-
nariam et
extraordi-
nariam il-
lusque in
vulgarem et
pupillarem.

differentiam cessare iusserit. *l. 2. C. commun. de legat. et fideic.* pronò aluco fuit, sublato hoc discrimine, quoad formulas verbaque substituendi diuisionis nostrae, nulum hodie amplius superesse vsum practicum, licet alioquin differant omnino. *BOEHMER Introd. in Ius Digestor. l. 28. T. 6. §. 3.* Progredimur ad alteram substitutionis diuisionem, in *ordinariam* nimirum et *extraordinariam* s. privilegiatam, quae nobis militaris est. *BERGER in Oeconomia Iuris l. II. Tit. IV. §. 18.* Substitutionem, quam vocamus ordinariam iterum dispecimus in *vulgarem* et *pupillarem*. Fundamentum huius diuisionis in ipsa causarum diuersitate ponendum, ob quas substitutiones fieri solent. Aut enim causa substitutionis ab ipso substituente eoque solo proficiscitur, quod v. g. intestatus decedere nolit, aut substituens praeterea et liberorum suorum rationem habet illisque, si impubertate aut animi vitio quominus testamenta facere possint, impediuntur, haeredem instituit. Prior *vulgavis*, posterior *pupillaris* substitutio vocatur. Illam ipse Imperator *pr. f. de vulg. subst.* ita describit, quando quis in testamento suo plures gradus haeredum facit, ut puta, si ille haeres non erit, ille haeres esto. Haec sumitur in duplici significato, vel strictiori, quo in praesentiarum vtentes eandem definimus, quod sit testamentum patris secundum, quo vi suae potestatis de haereditate liberorum im puberum suam haereditatem adeuntium eorumque vniuerso reliquo patrimonio in eum casum disponit, si in impubertate decedant. Qualis inter vulgarem et pupillarem substitutionem intercedat differentia, tam intuitu substituents, quam illius, cui substituitur et termini, ad quem substituitur, docet *LVDOVICVS in Vsu practico distinct. iurid. Lib. 28. Tit. 6. Distinct. I.* Quam porro auctoritate *pr. l. 4. ff. de vulg. et pupill. sub.*

substitut. constet, ex constitutione D. MARCI et VERI utramque substitutionem ita esse coniunctam, ut una alteri tacite inesse debeat, adeo, ut vulgaris expressa tacitam pupillarem et vice versa pupillaris expressa tacitam vulgarem contineat, Doctores utramque substitutionem et vulgarem et pupillarem in *expressam et tacitam* dividunt. HEINECCIUS *Element. Iur. Civ. secundum ordinem Pandect. P. V. §. 49.* Pingunt praeterea tertiam substitutionis speciem, quam RECIPROCAM, sive *mutuam*, nec non *breviloquam*, si una verborum complexione fiat, vocant. HOPP. *Comment. ad Instit. p. m. 409.* Consistit autem haec substitutio in eo, ut cohaeredes vel substituti invicem substituuntur. BRISSONIVS *de formulis et solennibus populi romani verbis L. VII. N. 35.* Sed re propius considerata, non nova species est haec substitutio. Aperte enim Imperator §. 1. *J.* Et plures, inquit, in unius locum possunt substitui, vel unus in plurium, vel singuli in singulorum, *vel invicem sibi, qui haeredes instituti sunt.* Interim incicias ire nolumus, peculiarem virtutem et singulares effectus esse modi huius cohaeredes invicem substituendi. vid. SCHNEIDEWIN *ad Instit. p. m. 564 sqq.* CARPZOV *Iurispr. Rom. Germ. forens. P. III. Const. VIII. Defin. XI.*

§. VI.

PATREMFAMILIAS liberis suis ob duplicem rationem substituere posse, iam antecedenti §pho monuimus. Quod si haec substitutio facta sit ob impubertatem liberorum, qui testamentis ab ipsis condendis impares sunt, in specie appellatur *vera pupillaris*. Si autem pater liberis iustam quidem aetatem habentibus, animi autem corporis vitio laborantibus, aut a magistratu propter me-

c) in veram
et quasi pu-
pillarem.

tum, ne furiosum rerum suarum exitum faciant, prodigorum nota insignitis eamque ob causam, quo minus testamenta faciant, impeditis, haerodem subordinet, talis substitutio *quasi pupillaris*, et ab auctore suo Iustiniano, *Iustiniana*, nec non, quia ad exemplum pupillaris inuenta est, *exemplaris* vocatur. Licet in quamplurimis momentis conueniant vtraque substitutio, nihilominus hanc ab illa haud uno nomine distare deprehendimus. Primo enim differunt ratione personarum, qui tali pacto substituere possunt. Non enim vti in pupillari, solus pater, sed etiam mater quasi pupillariter substituit *l. 9. C. de impub. et aliis substituitur*. Neque etiam quemcunque substituere potes, sed si liberi mentis impotes descendentes habeant, horum, postea ascendentium iisque deficientibus, collateralium pro eo, quo quisque ab intestato succedit ordine, ratio habenda est, quod secus in pupillari substitutione. Deinde in exemplari substitutione aetatis ratio non habetur, vti in pupillari; nam et adultis substitui potest. Praeterea intuitu fundamenti adest etiam discrepantia. Pupillaris enim fundamentum est patria potestas, quasi pupillaris autem amor parentum erga liberos praesumptus. Denique pupillaris adueniente pubertate, exemplaris contra sanitate secuta expirat *l. 14. ff. de vulg. et pupill. subst. l. 9. C. de impub. et aliis substituitur*. ROLANDINVS *de testamentis et ultimis voluntatibus. Rubrica 25. n. 3.* LVDOVICI *Dist. iurid. Lib. 28. Tir. 6. Dist. 2.* Quod reliquum est, vel me non monente, quilibet intelligit exemplarem substitutionem aliam esse expressam, aliam tacitam. Si enim conditione, si filius non restitueretur, munita est, expressa vocatur. Quatenus autem sub vulgari vel pupillari continetur, tacita appellatur. HOPP. *ad Institut. p. m. 415.*

§. VII.

RESTAT vltima substitutionis species, videlicet ^{Militaris} *militaris*, quae est substitutio a milite ex privilegio ^{ej substitutio.} concessio, facta. Insignia profecto milium romanorum fuerunt circa testamenti factionem privilegia, illis siue in procinctu, siue extra eundem essent, partim liberae rei publicae temporibus concessa, partim postea, Iulio Caesare praeunte, ab Imperatoribus Tito, Domitiano, Nerua et Traiano aucta atque extensa. *pr. l. 1. ff. de test. milit.* HEINECCIUS *in Histor. iur. rom. Cap. IV. §. 237. 249.* BACH *de libus Trajani. pag. 190.* Vi horum privilegiorum a legibus testamentariis erant soluti et liberrima de rebus suis disponendi gaudebant facultate. HEINECCIUS *in Antiq. rom. p. m. 446.* Mirum itaque non est, eos etiam, quoad substitutiones singulari iure praeditos esse ideoque substitutionem ab illis profectam *privilegiatam* vocari. Privilegia autem militum quoad ius substituendi huc redeunt, quod partim, sine praevia haeredis institutione partim omnibus successioribus, quocumque etiam modo qualique tempore defecerint, substituere valeant. *l. 15. et 28. ff. de vulg. et pupill. subst.* LYDOVICI *libr. cit. Dist. III.*

C A P. II.

DE SVBSTITVTI SVBSTITVTO.

§. I.

SVBSTITVTIONVM causae potissimae ad hunc finem ^{Substitutus} comparatae sunt, vt haeredes ab intestato excluderentur ipseque substituens non intestatus decederet. ^{substituto quis?} (S. III. cap. antec.) Hinc plures haeredum classes constitutae, pluresque Successores a testatoribus sibi invicem ita sub-

subordinati, vt, vno deficiente, alter in eius locum succedat. Nimirum, vt scopum propositum haeredes legitimos excludendi eo facilius consequerentur, non vno sed pluribus substitutis successoribus opus esse quilibet facile perspiciet. Fac enim substitutum vnicum ante institutum decedere posteaque repudiare haereditatem institutum. Quid eueniet? Irritum profecto erit testamentum et procul dubio haereditas ad eos perueniet, quos arcere voluit testator quam longissime. Verum ipsa vltiorum substitutorum successio neutiquam dubiis carere videtur. Si testator substitutum secundo loco scriptum discretis verbis, ad suam haereditatem, deficiente nimirum substituto priore, et, si institutus haeres non erit, vocaverit, res quidem clara est. Sed si ea omnia in testamento tam caute scripta non inueniantur, eritne substitutus posterior solummodo proxime antecedenti substituto, an quoque ipsi instituto surrogatus? Quod si testator cohaeredum vni alterum substituerit huicque substituto iterum quemdam sublocauerit, quid iuris, si cohaeres substitutus ante cohaerem deficiat? Nouo consilio, nouo remedio opus. Praesumentes noluisse testatores, vt vltimae eorum voluntates corruerunt, Legum prudentes mouebantur, vt inferrent, eum, qui plures haeredes subordinauerit, vltimum substitutum non solum proxime antecedenti, sed omnibus anterioribus haeredibus et primis et secundis substituuisse. Natum hinc est ortumque de substitutis axioma; *quod substitutus substituto sit etiam substitutus instituto*, legibus nostris fatis superque fundatum. Quam regulam iam explicaturi id agemus, vt, definitione de substituti substituto praemissa, leges, quibus nititur, cum earum rationibus indicemus, deinde eam ab obiectionibus vindicemus, postea sensum axiomatis eruamus, effectus denique et modos, quibus substitutio substituto facta cessat, ad-

addamus. *Est autem substitutus substituto, haeres vltior a testatore institutus et, substituto hoc effectu datus, vt, si hic, cum haerede instituto deficiat, sibi (testatori) succedat.* Non opus est, vt de requisitis, quibus praediti esse debent, substituto substituti quaedam moneamus. Quum enim haeredes sint, prono fluit aluco, ea omnia in iis desiderari, quae in haeredibus instituendis adesse volunt leges et quae vel in omnibus iuris civilis compendiis latissime describuntur.

§. II.

TRES sunt leges, quae axiomatis, cuius in Spho Leges, quibus axiomatis, quod substitutus substituto fit etiam substitutus instituto fundatur. antecedenti mentionem fecimus, fundamentum constituunt. Prima est, Sphus 3. *ff. de vulgari substir. vbi Imperator: Sed si instituto haeredi, cohaerede *) substituto dato, alius ei substitutus fuerit, diui Seuerus et Antoninus sine distinctione rescripserunt, ad vtramque partem substitutum admitti.* Altera, l. 27. ff. de vulg. et pup. subst. cuius auctor ICTUS IULIANVS, si *Titius*, inquit, cohaeredi suo substitutus fuerit, deinde ei Sempronius, verius puto in vtramque partem Sempronium substitutum esse. Supereft pr. l. 41. ff. ibid. vbi ICTUS PAPIANVS: *Cohaeredi substitutus, prius quam haereditatem adiret, aut conditio substitutionis existeret, vita decessit, ad substitutum eius, siue ante substitutionem, siue postea substitutus sit, vtraque portio pertinebit, nec intererit, prior substitutus post institutum, an ante decedat.* Quamvis leges, quas allegavimus, de speciali tantum casu, nimirum de substituto, cohaeredi substituto dato, loquantur, nihilominus fundamentum regulae generalis, quod substitutus substituto sit etiam substitutus instituto constituunt, quia ratio legum communis est omnibus substituto substitutis.

C

*) Vtrum

*) Vtrum *cohaerere* cum vulgatis, an *cohaerere* cum Charondinis et Cuiacio legendum sit, non conueniunt Icti critici. Vid. *Otto* ad hunc locum, qui etiam annotat, verbum *dato* deesse in libris Contii.

§. III.

Num rescripto Imp. Severi et Antonini successio substituto substituti in locum instituti demum introducta, an potius iam iure antiquo obiter ?

PROVOCAT Imperator §. 3. *f. de vulg. subst.* ad rescriptum divorum SEVERI et ANTONINI, quo ut substitutus cohaerere substituto ad huius et instituti partem sine distinctione admitti debeat, sancitum est. Quaeritur iam, num hoc ipso rescripto canon, quod substitutus substituto sit etiam substitutus instituto, inuentus primus sit, an tantum ius antiquum correxerint Imperatores regulamque iam vulgatam denuo stabiliverint? Prius ut sentiam, haecenus nulla ratione a me impetrare potui. Quum enim Romani ab omni aevo confervandorum testamentorum essent studiosissimi ad eumque finem obtinendum potissimum vterentur substitutionibus, praesumendum omnino est, eos substitutorum substitutos ab institutorum haereditate neququam arcuisse. Nam alias finem propositum, substituto forsitan ante institutum diem supremum obeunte, nullo modo attingere potuissent. Accedit nostrae sententiae quam maxime hoc, quod Ictum IVLIANVM, qui, uti inter omnes constat, ante Imp. SEVERVM et ANTONINVM, tempore HADRRIANI vitam egit, *l. 27. ff. de vulg. et pup. subst.* pro successione substituti substituto in portionem instituti pronunciasse sciamus. Credendum itaque est, divos Imperatores dubia tantum, quae de sensu regulae nostrae inter Ictos mota sunt decidisse idque axioma iamdudum cognitum solummodo confirmasse. Prostant autem dubiorum istorum exempla in allegato Digestorum titulo. Licet enim *l. 27. IVLIANVS*, substitutum posteriorem ad in-

instituti haereditatem admittere, nullus dubitauerit, in alia omnia tamen iuit SCAEVOLA ICTus, qui l. 47. vtrum prior substitutus ante, vel post institutum decesserit, distinguit, illoque casu vltiores substitutos excludit. Procul dubio huic controuersiae finem facere studuerunt Imperatores eamque ob causam reiecta SCAEVO- LAE opinione, eam, quam IULIANVS fouebat, confirmabant et nisi nos omnia fallunt, huius rescripti auctoritate motus, PAPIANVS, SCAEVO LAE discipulus, relicta praeceptoris sententia, pr. l. 41. b. i. ad IULI- ANICAFRA transcendebat. Vitam enim PAPIANVM egisse, Imperatorum SEVERI et ANTONINI aeo et sub eorum auspiciis libellorum magistrum ac praefectum praetorio fuisse, ex indubitatis testimoniis probatum dedit HEINECCIUS *Hist. Iur. Rom. Lib. I. Cap. IV. §. 329.* PAPIANVS noster l. 41. duplicis distinctionis mentionem facit. Dum enim cohaeredis substituti substitutum ad instituti successionem vocat, expressè addit, *sue ante substitutionem, sue postea substitutus sit, nec intererit, prior substitutus post institutum an ante decedat.* Quam, quae so obrationem attulisset haec PAPIANVS, nisi scivisset, lites agi inter ICTos, an substituto substitutus, simpliciter, an adhibitis distinctionibus istis admittendus sit. Forfitan nonnulli ICTi distinctiones in pupillari substitutione vsitatas incaute ad vulgarem applicarunt, quorum erroribus obicem ponere necesse fuit. Vides itaque exempla dubiorum de substituto substituti admissione. Summi sane est ponderis PAPIANIANI testimonium, qui, vti supra monuimus tempore conditi rescripti vixit cuique eius rationes erant cognitissimae et qui praeterea ab Imp. SEVERO magni semper habitus fuit, adeo vt in constituendis iuribus eius consilio potissimum vteretur. HEINECC. *Hist. Iur. L. I. C. IV. §. 320.* Praeterea, quae so, si nulla

huius rei causa fuissent dissidia, cui bono rescriptum Imperatorum? Quare sublatum discrimen, si antea nullo cognitum fuerit atque excogitatum? Profecto in eo non fuerunt Imperatores Romani, ut de rebus inanis dubioque carentibus conderent rescripta, quae potius semper ita comparata fuerunt, ut aut nouum ius iis introducerent, aut antiquum restituerent corrigentque. HEINECCIUS *Antiq. roman. iurispr. illustrant. Lib. I. T. II. §. 56. Sqq.* Quae quum ita sint, probabile omnino videtur, litigiosam fuisse regulam nostram de substituto substituti successione eamque demum Imperatores extra dubitationis aleam posuisse, quos postea IVSTINIANVS secutus est.

§. IV.

Causae,
quare leges
substituto
substituto
in instituti
locum ad-
mittant.

VENIMVS ad rationes, quae leges mouebant, ut substituto substitutum etiam instituto substitutum esse censeant. Primo eae omnes, quas Spho III. antecedentis capituli indicauimus frequentiae substitutionum apud Romanos causae huc pertinent. Nullo enim modo melius testamenta conservabantur, quam substituti substituto in locum instituti vocato. Tali pacto omnis exulabat, ne vltimae voluntates destituerentur, metus, perpetua erat haeredum ab intestato et fisci exclusio. Quiritium sacra privata manebant, neque creditores defuncti fiducia facile frustrabantur. Sed noua praeterea accedit ratio. Quodsi enim substitutionem substituto factam propius inspiciamus, patebit, testatoris mentem fuisse, mediante ea, sibi ipsi haereditatem scribendi, eamque ob causam omnes eiusmodi vltiores substituti ipsius testatoris haeredes sunt successiui. Quando nimirum testator haereditatem instituit eique alium substituit, nihil magis in votis habet, quam ut, haerede instituto defi-

deficiente, alius non desit successor. Si huic substituto iterum quendam substituit, eadem adest intentio. Pone iam, substitutum ante institutum decedere, aut inane, si nimirum institutus non haeres erit, esset testatoris consilium, aut ulterior substitutus in defuncti locum surrogari ipsique substituto succedere debet. Prius vt sentiamus, cogitatio prohibet, testatoribus nihil magis curae cordique esse, quam vt suae vltimae voluntates finem habeant exoptatum. Si itaque substituto substitutus ipsius testatoris haeres futurus et succedaneus habendus sit, iam autem hic testatoris bona nullo alio modo acquirere possit, nisi haereditatis instituti successor fiat, prono sicut alueo, quare substituto substitutum ipsius instituti substitutum esse arbitrentur. *coecyvs Iur. Civ. Controuers. T. II. p. 280.* Corroborantur quoque haec omnia praesumptione testatores substitutos suos magis dilexisse quam haeredes suos ab intestato. Quum autem nulla causa appareat, quare dilectionem testatoris solummodo ad substitutos primi gradus restringamus sed ratio potius suadeat, eam ad vltiores quoque substitutos extendere, necessario sequitur, ad effectus huius dilectionis pertinere, vt substitutus substituti in locum prioris substituti deficientis admittatur. *LAVTERBACH diff. de magis dilecto. Cap. IV. §. 7. 8.* Denique et hoc addo. Procul dubio substitutus posterior succedit, deficiente priore, in omnia iura, quae illi competebant. Iam autem facultas succedendi in locum instituti principale ius fuit prioris substituti. Hoc itaque iure acquisito, statim instituto substitutus efficitur substitutus ulterior. *BRVNNEMANN ad. l. 27. ff. de vulg. et pup. subst.*

§. V.

VERVM enim verò, quantaecunque sint, quibus ad dubia regula, quod substitutus substituti sit etiam substitutus respondeatur, quae

aduersus
successio-
nem substi-
tuto substi-
tuti mouen-
tur. Dubi-
um I.

institutum superstruitur, rationes, non defuerunt tamen, qui eam labefactare studuerunt. Varia nimirum mouent dubia, quorum primum idque praecipuum ex *L. 47. ff. de vulg. et pupill. subst.* fumitur. Refert ibi *SCAEVOLA* ICTus, patrem quendam filium et filiam impuberes habuisse, ex iis filium instituisse haereditatem, filiam vero exhaeredasse, deinde filio exhaeredatam filiam pupillariter substituisse, huic autem vterius uxorem et sororem suam, si innupta decessisset, surrogasse. Moritur filia ante fratrem illamque sequitur filius. Mox lis oritur, an filiae substitutis fratris haereditas debeatur. Respondet ICTus ad eas haereditatem non pertinere. Neutiquam consentanea videntur haec omnia, cum iis, quae haftenus a nobis in medium prolata sunt. Deprehendimus in casu proposito haereditatem institutum, substitutam et substitutae substitutas. Deficit substituta ante institutum et locum facit vterius substitutis. Nihilominus thesin exulare videmus: substitutum substituti esse etiam substitutum instituti. Mirum in modum se torquent interpretes in legibus adeo diuersis conciliandis. Sic, vt inter plures unam tantum et alteram sententiam in medium proferamus, *ACCVRVSIVS* putat, vocabulum *impubes* legendum esse *pubes*, rationemque legis in eo ponit, quod filia ad pubertatem prouecta, substitutio illi facta cessare debeat. Non ab omni quidem probabilitate aliena videtur haec coniectura. Sed obstant teste *VINNIO* textus *Pisanus* et *Noricus*, in quibus constanter *impubes* occurrit, neque inficias ire possumus, hoc casu, quem sibi fingit *ACCVRVSIVS* nulla opus fuisse ICTi decisione, quum alias indubitatum sit pupillo pubere facto, substitutionem euanescere. *l. 14. ff. de vulg. et pup. subst.* Quid? quod pubertas in lege nostra nihil plane ad rem facit. Vxor enim et soror filiae, si haec innupta decessisset, substitutae erant. *BACHOVIVS*
ad

ad *Instit.* p. 397. primo quidem a recepta opinione non recedit, at deinde sibi persuadet, nostrum ICTum, vt ita pronunciaret motum esse, quia filia non cohaeres fratris erat, sed potius ab haereditate paterna exclusa. Sed quid ad hanc rem exhaereditatio? Haec nullos in substitutione producit effectus multo minus ius succedendi substitutae substitutarum excludere potuit. VINNIUS sibi ipsi inconstans ad *Instit.* p. m. 398. mox *Viglio* assentitur, qui contendit „*Scaevolam respondisse de duabus haereditatibus, ad quas rescriptum Imp. ceu quod de duabus partibus vnus haereditatis loquitur, producendum non sit, sed in quibus vetus distinctio adhuc obtineat, vtrum prior substitutus ante, an post institutum decesserit* „ quae opinio elegantissima est et a communi parum differt; mox concordiam Iuris Iustinianei compositorum accusat, quod distinctionem SCAEVOLOE, rescripto Imp. SEVERI et ANTONINI iam abrogatam, in Pandectas retulerint. Sed non video, cur hanc ob causam negligentiae accusemus Digestorum conditores, cum praegnantissima adsit ratio, statim indicatura, quare aliter de pupillari, quam de vulgari substitutione pronunciandum sit. Ponderanti mihi diuersas ICTorum hac de re sententias, in communi opinione subsistere placuit. Distinguunt nimirum inter vulgarem et pupillarem substitutionem, statuentes, regulae nostrae locum quidem esse in vulgari, sed non aequae in pupillari substitutione. Nec iniuria. Partim enim ipsae leges distinctionem suadent, partim diuersus vtriusque substitutionis finis et varia earum natura. Nimirum, quum leges, quae, substituto substitutum etiam instituto substitutum esse censent, ad vnam omnes de vulgari substitutione loquantur, vnus autem legis in qua contraria proponitur sententia obiectum sit pupillaris substitutio: luculentissime apparet, legislatores in hac substitutionum specie exceptionem fecisse et

et vt ad eam rescriptum Imperatorum applicetur, no-
 huiffe. Deinde in pupillari substitutione longe alium in-
 tendit finem testator, ac in vulgari. Diximus §pho an-
 tec. de testatore plures vno substituente, praesumen-
 dum esse, quod omnes substitutos haeredes sibi scribere
 voluerit successivos. Haec omnia in pupillari substitu-
 tione secus se habent. Pater enim, liberis substituens,
 non de haeredibus sibi constituendis, sollicitus est, sed
 de personis impuberum. Curat solummodo, ne inte-
 stati decedant in statu, quo ipsi sibi testamentum face-
 re nequeunt. Quum itaque in pupillari substitutione fi-
 nis ille, qui praecipuum fundamentum regulae nostrae
 constituit cesset, vt ipsa quoque regula exulet, neces-
 se est. Denique, considerata pupillaris substitutionis
 natura facile patebit in ea duplicem occurrere haeredi-
 tatem, alteram patris, alteram impuberis. Qui itaque
 impuberi substituitur ad solam eius haereditatem voca-
 tur, non ad patrimonium testatoris. Quum ergo
 substitutio pupillaris ad personam pupilli restricta sit,
 sequitur, eam vltra huius haereditatem non esse exten-
 dendam omnesque pupillorum substitutos eorum tantum
 haeredes esse, quibus substituti sunt. Si vero extendi
 non potest, pup. subst. nec regula de substituto substi-
 tuti potest adhiberi. Haec quoque prohibita extensio
 causa fuit, quare SCAEVOLA substituta filiae, quae fra-
 tri suo substituta erat, ad huius haereditatem non admi-
 ferit. Quae quum ita sint, id quod sentimus, huc redit.
 Quoties pater instituit impuberem, eique substituit, to-
 ties pupillo substitutus ad solam huius haereditatem,
 non ipsius testatoris substitutus est eamque nunquam acqui-
 rit, nisi pupillus haeres fuerit patris et in impuberta-
 te decesserit. Quoties porro pater haeredi instituto sub-
 stituit pupillum suum huicque alium sublocat, toties pu-
 pillo substitutus huic tantum, non autem instituto sub-
 situ.

stitutus est. Pone iam testatorem quendam duos filios suos impuberes sibi haeredes scribere, natuque maiori substituere minorem, huic autem fratrem suum. Si minor moritur ante maiorem, nulla ratione frater ceu ultimo substitutus, huius partem consequitur. Semper ergo irritum est, in hac substitutione brocardicon: substituto substitutum esse instituto substitutum. Vides itaque differentiae rationem. Caeterum nobiscum consentiunt VVLTEI VS *ad Inst. p. 315.* MYNSINGER *ad Instit. p. 188.* MANZIVS *ad Instit. p. 491.* CVIACIVS *in Comment. ad L. 27. ff. de V. et P. subst.* BRVNNEMANNVS *ad Pand.p.m. 205.* GIPHANIVS *Antinomial. Iur. Civ. Lib. II. Disp. II. p. m. 242. sq.* COCCEL *in Iur. Civ. wil. Contr. Tom. II. p. m. 280. sqq.* LVDWELL *in praeh. de ultimis voluntatibus p. 263.* FOQVELINVS *in praeh. Auel. ad tit. de vulg. et pup. subst. p. 72. sqq.* Neque ut sententiam, quam amplectimur, derelinquamus, mouet VINNIVS, qui nescit, si in pupillari substitutione speciali iure vterentur Romani, quare ad id non prouocauerit ICTus? Quid enim obstat, quo minus sentiamus, ICTum hoc ius singulare in animo habuisse, licet eius nullam expressam fecerit mentionem. Sed iam nouum oritur dubium. Nimirum PAPINIANVS *l. 42. ff. de v. et p. subst.* in alia omnia iuit, sequentem proferens casum. Substituit parens, quendam duobus filiis impuberibus haeredibus suis, si ambo mortui essent. Sequitur vtriusque mors post patris obitum simul et sentit ICTus, substitutum in vtriusque haereditatem esse admittendum. Instant iam, habes hic pupillariter substitutum, in vtramque partem nihilominus vocatum. Sed res est in vado! Quilibet enim videt, de homine vtrique filio substituto in hac lege sermonem esse. Hic itaque vtriusque haereditatem non vt substitutus substituto, sed vt cuique sub-

substitutus sibi attribuit. Vid. COCCEIVS *l. a. p.*
282.

§. VI.

Dubium II.

ALTERA sequitur dubitandi ratio ex casu singulari
deriuata. Testator enim, cum haeredes institueret v.
g. Seium et Meuium, Seioque substitueret Meuium,
huic autem Sempronium, videtur tantum fuisse de Me-
uii parte sollicitus eique, ne eius portio ad haeredes
testatori forsitan iniucundos veniret, substitutum dedis-
se. Quodsi itaque testator substituto tantum substituat,
tenor testamenti circa testatoris intentionem ad instituti
portionem haud est extendendus. MESSAGIVS *ad Insti-
t. p. m.* 173. *b.* Nam constat, prout quisque de re sua
disponit, ita ius esse, et si aliter cogitauerit testator,
nonne obstabit illi tritum illud Iure Consultorum bro-
cardicon: interpretatio contra eum facienda, qui cla-
rius loqui debuit. Sed leuidentē sane est hoc dubium
nec multo ad id refutandum opus labore. Iam enim
(§. IV. h. c.) euicimus, de testatore plures vno substi-
tuente nihil aliud praesumendum esse, quam quod omnes
successores sibi voluerit scribere haeredes successiuos.
Deinde si substituti substitutum ab haeredis instituti suc-
cessione excludere velimus, facile efficiemus, vt testa-
tor partim testatus partim intestatus decedat. Quis au-
tem est, quem fugiat, legibus nostris nihil magis con-
trarium esse, quam quendam pro parte testatum, pro parte
intestatum decedere. Quae quum ita sint, ne mani-
festissimam admittamus contradictionem, nihil aliud su-
perest, quam vt, testatorem, substituto substituendo
sibi ipsi substituisse suamque haereditatem substitutis con-
ferre voluisse, statuamus.

§. VII.

S. VII.

RESTAT adhuc dubium istud, quod occurrit apud Dubium III,
 LANCELOTVM POLYTVM in *Tract. de substit. P. VI.*
n. 15. sqq. Totus in eo est hic ICTus, vt neget, quod
 in vulgari substitutione substituto substitutus sit etiam in-
 stituto substitutus. Concedit quidem substitutum poste-
 riorem prioris et instituti partem acquirere, sed, quod
 hoc virtute regulae nostrae fiat, inficiatur. Vt eo cer-
 tius de sententia eius iudicare possimus, audiamus exem-
 plum, quod huius rei causa in medium profert. Pingit
 quendam, Titium et Meuium heredes scripsisse, Titium
 substituisse Mevio, Titio autem Caium. Iam in success-
 sione Caii tanquam substituto substituti duos probe se-
 cernit casus, primum si Meuius ante Titium moritur, al-
 terum si Titius ante Meuium. Quod primum casum atti-
 net, si Meuius institutus haeres primo moritur, et deinde
 cohaeres eius Titius, nullus dubitat admittere Caium,
 hac vtens ratione, quoniam partem instituti ratione pri-
 mae substitutionis vel iure saltem accrescendi inuenit iun-
 ctam cum parte prioris substituti. De altero autem casu,
 si primum diem supremum obit prior substitutus et po-
 stea institutus, ita sentit, quod statim, decedente priore
 substituto, in eius partem succedat posterior, deinde ve-
 ro vi iuris accrescendi particeps fiat portionis quoque in-
 stituti. Quae quum ita sint, irritam esse regulam no-
 stram concludit ICTus et, substituto substitutum neutquam
 instituto substitutum esse colligit, quia priori casu insti-
 tuti partem acquirat, tanquam in portione prioris substi-
 tuti iam contentam, posteriore vero eadem accrescendi
 iure potitur ideoque ad vtramque partem obtinendam
 non opus sit vt credamus eum, qui substituto substitui-
 tus est, tacite quoque instituto esse substitutum. Sed, si

dicendum, quod res est, grauiſſimos hic errores errat
 ICtus alias acutiſſimus. Intuentes enim primum eius ca-
 ſum, vbi nimirum, praemortuo inſtituto et deinde prio-
 re ſubſtituto ſubſtitutus posterior vtramque partem iun-
 ctam debet accipere, inueniemus, ſententiam eum pro-
 ferre apprimè falſam. Nam ſi cum portione primi ſub-
 ſtituti iam iuncta eſt inſtituti pars, ſequitur, vt primo
 ſubſtitutus agnouerit haereditatem. Quomodo enim
 alias coniungere potuiſſet partem inſtituti cum ſua? Sed
 quis eſt, quem fugiat notiſſima illa regula, quod adita
 haereditate ſubſtitutio expiret? *L. 5. C. de imp. et alijs
 ſubſtit.* Simulae haereditas, ſiue ab inſtituto, ſiue a
 prio- re ſubſtituto adita eſt, omnis exulat vterioris ſub-
 ſtituti ſucceſſio. Fidei- commiſſaria enim, non vulgari ſub-
 ſtitutione opus fuiſſet, ſi poſt aditam haereditatem ſub-
 ſtituti ſubſtitutum admittere vellemus. Quod alterum
 eius caſum concernit, ſi primum moritur prior ſubſtitu-
 tus, deinde inſtitutus et de quo ſentit noſter, quod
 tunc vi iuris accreſcendi ſubſtituto ſubſtitutus particeps
 quoque fiat inſtituti portionis, ſtatim (§. X. h. c.) hunc
 errorem refutabimus. Quantum aſſequi licet LANCEL-
 LOTVS POLYTVS vt ita ſentiret poſſimum motus eſt,
 quia caſum ſibi ſiſgebat, qui ad canonem noſtrum plane
 non pertinet Recte enim BACHOVIVS perhibet *in Comment.
 in Inſtitut. p. 396.* ponendum hic eſſe, a neutro, neque haere-
 rede neque eius ſubſtituto factam eſſe aditionem. Nam
 omnes iſtae, quae ſubſtituti ſubſtitutum in inſtituti lo-
 cum vocant leges, praefiſponunt, vt non adita haereditate
 et inſtitutus haeres et eius ſubſtitutus defecerint,
 ideoque a neutro aditionem factam eſſe requirunt.

§. VIII.

VINDICAVIMVS huc vsque substituto substituti suc-^{De quonam}
 cessionem in locum haereditatis ab obiectionibus ^{substituto}
 potioribus; quis enim omnes, maximam partem leuiore ^{regula no-}
 enumerare valeat aut percenferi cupiat? Nunc ad ^{tra intelli-}
 nos accingemus, quae ad vim huius regulae vterius ^{enda.}
 exponendam dicenda restant. Ante omnia quaeritur, de
 quibus substitutis regula nostra intelligenda sit? De sin-
 gulis videamus. Quod vulgariter substitutum attinet,
 nullum adest dubium, ad eum omnes, in quibus fun-
 damentum canonis nostri est positum, leges esse appli-
 candas idque quantum ego quidem scio, nemo, eos si
 excipias, qui integram regulam labefactare studuerunt,
 vnquam negavit. In pupillariter substituto regulam ces-
 sare sufficientissimis argumentis §. V. h. c. euictum esse
 spero. Idem quoque in exemplariter substituto dicen-
 dum est. Nimirum haec substitutio est quasi pupillaris
 in eiusque exemplum inuenta. Quid obstat, quo minus
 ea, quae in pupillari substitutione locum habent, ad
 hanc quoque extendamus, nisi quid nominatim excep-
 tum reperitur. DVARENVS *ad tit. de vulgari et pup.*
Subst. Cap. XIX. XX. In exemplari substitutione aequae
 ac in pupillari non de haeredibus sibi constituendis so-
 licitus est testator, sed de personis mente captorum,
 eorumque substituti aequae solummodo ad horum tantum
 haereditatem vocantur, ac substituti pupillorum. Hinc,
 quod in hac quoque substitutionis specie regula nostra
 exulet necesse est. Deinde, quum in exemplari substi-
 tutione series personarum substituendarum iam definita
 sit, quod hac ratione regula nostra non minus exclu-
 datur, quilibet facile videt.

§. IX.

An etiam in
fideicom-
missaria
substitutio-
ne substitu-
to substitu-
tus sit sub-
stitutus in-
stituti.

SED quaeritur, an etiam regula de substituti substi-
tuto in fideicommissaria substitutione procedat. Nullus
dubito, hanc quaestionem affirmare. Exemplum habes
in casu sequenti. Titius fideicommittens instituit Mae-
uium haerodem eumque rogat, vt, nulla relicta prole,
haereditatem restitui faciat Sempronio. Huic autem fidei-
commissaria substitutione sublocat Caium. Moritur
Sempronius ante Meuium posteaque decedit Meuius
sine sobole. An admittendus nunc sit Caius, quaeritur
neque video, quare de eius admissione dubitemus. Ra-
tiones in promptu sunt. Prouocamus primo ad *l. 57.*
§. 1. ff. ad Senatus C. Trebell. In hac enim lege similis
casus occurrit decisus. Ordinauit nimirum quidam duos
filios haeredes, lege fideicommissi sic eos inuicem sub-
stituens, vt, si quis eorum sine liberis diem suum obie-
rit, superstes haereditatem habeat. Quodsi autem vter-
que sine prole decederet, neptem suam haerodem fore.
Contigit, vt vnus fratrum relicto filio moreretur, quem
mox alter sine sobole sequitur. Oritur lis inter prioris
filium et neptem substitutam de successione in fratris vl-
timi bona et nullus dubitauit PAPINIANVS in neptis
fauorem pronunciare, hac vtens ratione, quia in fidei-
commissis voluntas testantis ante omnia spectanda sit et
absurdum esset, substitutae partem haereditatis denega-
re, quae integrum patrimonium accepisset; si vltimo de-
functus prioris portionem suscepisset. Recte itaque oc-
casionem huius legis colligimus, quod in fideicommissaria
substitutione substitutus fideicommissarii sit etiam substitu-
tus fiduciarii. Succeditur nimirum in fideicommissis
non proximo praedecessori, sed ipsi fideicommittenti.
FVSARIVS de substitutione fideicommissaria Qu. 274. p. tot.
DE LYNCKER Resp. T. II. Resp. 178. n. 17. Nec minus
appli-

applicatio regulae nostrae non refragatur intentioni fideicommissantis. Deinde sententia nostra de admissione substituto substituti fideicommissariae substitutionis naturae apprimè conuenit. Si enim fideicommissans semel declauerit, velle se, vt bona sua legi restitutionis obnoxia ad fideicommissarii substitutum perueniant, parum refert, an ea, a fideicommissario, an, hoc secundo gradu perempto, statim a fiduciario accipiat. Militat quoque in fauorem substituto substituti quam maxime, quod in fideicommissaria substitutione testatoris voluntas arctius, quam in reliquis substitutionibus obseruari debeat iurisque rigor cesset. *CVIACIVS Conf. 46. et 53.* In fideicommissis enim ad voluntatem testatoris principaliter respiciendum, vt illi admittantur, ad quos testator fideicommissum voluit translatum. *CONSIL. ICT. HALLENS. T. I. Lib. I. Conf. 254. n. 5.* Porro quid obstat, quo minus secundum iuris analogiam ab eo, quod in vulgari substitutione permittitur, ad fideicommissariam concludamus? Eiusmodi nimirum conclusiones in substitutionum materia admodum frequentes esse, vne ore testantur Legum periti. Vid. Doctores allegatos apud *FVSARIVM Libr. cit. Qu. 71.* Denique non deest praestantissimorum Ictorum consensus. Vulgata nimirum eorum est regula, quod in fideicommissis substitutus substituti s. fideicommissarii sit substitutus haeredi s. fiducia-rio. Vid. praeter *CVIACIVM l. cit. FVSARIVS libr. cit. Qu. 440. n. 12. 13. et Qu. 469. integr.* vbi quam plurimos, quibus nostra arident, producit.

§. X.

DE fundamento successione substituto substituti in An substituti locum, diuersae sunt, teste *MYNSINGERO* *ad* ^{rus substituti haere.} *Inst.*

ditatem in-
stituti acci-
piat iure
substitutio-
nis aut ac-
crescendi?

Infl. p. m. 188. Iuris peritorum sententiae. Nimirum an in iure accrescendi illud ponendum sit, an virtute ipsius substitutionis vocetur, substitutus secundus, disputant. Ut eo apertius mentem nostram hac de re exponere possimus, duo ante omnia separandi sunt casus. Substitutus posterior enim aut cohaeredi substituto surrogatur, aut non. Si prior substitutus instituti cohaeres non est, et v. g. testator substitutionis formulam ita concepit, *Titius haeres meus esto, huicque substituo Caium Caioque Meuium* quilibet facile videbit, de iure accrescendi plane nullam posse oriri cogitationem. Quum enim iuri accrescendi inter haeredes vel re, vel verbis, vel mixtim coniunctos, locus sit, *l. 142. ff. de Verb. Signif.* iam autem in casu nostro prorsus nulla deprehendatur coniunctio: iuxta mecum omnes intelligent, substituto substitutum nullo accrescendi iure gaudere. Alter casus maiore difficultate laborat. Nam si prior substitutus instituti cohaeres et ipsa substitutio sic comparata fuit: *Titius Caiusque haeredes sunt, Caium substituo Titio, Caioque Meuium*: grauis nascitur controuersia, quo iure Meuius, Caio ante Titium deficiente, posteaque Titio repudiante, admittendus sit. Meuium Caii partem iure substitutionis acquirere, omnium quidem communis est sententia, sed de portione Titii in varias discedunt partes. Nimirum, praeter LANCELLOTVM POLYTVM, DINVS, FABER alique ex antiquioribus Ictis plures pro iure accrescendi pugnant, rati, Meuium Titio vere substitutum non esse. Verum eorum opinio hodie vix vllum morabitur, qui successionem substituto substituti ex sola substitutione ortum trahere statuat. Ut enim taceamus, quod rescripto Imperatorum plane non opus fuisset, si substitutum posteriorem vi iuris accrescendi admittere voluerint: Iulianus noster *l. 27. quocum*

cum etiam Imperator haud obscure §. 3. *Inst.* consentit, omne dubium tollit, Sempronium in vtramque partem substitutum esse contendens. Etenim, quamvis instituto non expresse substitutus sit, tacite tamen et ex praesumpta testatoris voluntate hoc factum esse supra iam evicimus. vid. VINNIUS *l. c. p. 398.* et FOQUELINVS *l. c. p. 76.*

§. XI.

DISQVIRENDVM nunc venit, quando et quibus sub conditionibus substituto substitutus etiam instituto substitutus censendus sit? Quamvis alias successio- num iura limitibus sane arctissimis multisque conditionibus circumscripta sint, omnes tamen distinctiones in substituti secundi successione exulare iussit Imperator. Sine distinctione enim rescripserunt Imperatores SEVERVS et ANTONIVS, quos IVSTINIANVS noster sequitur, ad vtramque partem substitutum admittendum esse. Ancipites et olim fuerunt et partim adhuc sunt legum commentatores; quid sibi velit Imperator, substituti substitutum sine distinctione ad instituti portionem admittens. vid. BACHOVIVS *ad Treutler. Voll. II. Disp. XI. p. 315.* MYNSINGER *ad Instit. tit. de vulg. subst. VVLTEIVS ad Instit. ibid.* ACCVRSIVS, quem bona pars Doctorum sequitur, Imp. verba de duplici substitutionis casu intelligit & teste FOQUELINO *in prael. Auel. ad tit. de vulg. et pup. subst. p. 67.* sic explicat, quasi nihil referat, num in priorem an in posteriorem casum facta sit substitutio. Verum haec interpretatio statim concidit, et mens Imperatoris perspicax redditur modo in subsidium vocemus *l. 41. ff. pr. de vulg. et pup. subst. tur.* Duplicis distinctionis ibidem mentionem facit

De sublata
distinctione
in substituto
substituti
successione
occurrente,

admet noM
ib meomo
macciBait
viffico
villmalo

E

ICTus

ICTUS PAPIANVS. Prior distinctio est, an substitutus substituti ante substitutionem priorem, siue postea substitutus sit. Altera autem, num prior substitutus post institutum, an ante eum decedat. Vtramque vero distinctionem proscribendam ducit. Quantum itaque assequi licet, dubiis olim occasionem praeiuit, partim ordo in substitutionibus obseruatus partim delatio haereditatis. Non legitime actum esse visum fuit nonnullis, quando posterior substitutio antecedebat priorem et dubitabant, an substitutus secundus haereditatem acquirere possit, quae non delata erat primo. Procul hae dubio distinctiones eae ipsae sunt, quas exules fecerunt Imperatores propter rationes a nobis §. IV. h. c. indicatas. Neque etiam a sententia nostra alienus est CUIACIUS ad *Inst. iij. de vulg. subst.* qui textum nostrum ita intelligit, vt neque scripturae ordo, neque successionis ratio hic respicienda sint, licet forte mentem suam non satis clare explicauerit.

§. XII.

Non tamen
omnem di-
stinctionem
cessare
ostenditur.

NOLI tamen tibi persuadere omnes funditus eradicas esse distinctiones. Imperatores enim substituti substitutum sine distinctione ad vniuersam haereditatem admittentes, procul dubio ad eas solummodo distinctiones respexerunt, quae olim litibus inter ICTOS originem et ansam dederunt. Iam vero quaenam illae fuerint, ex PAPIANIANI responso, §. antec. adducto, liquet. Tantum abest, vt reliquae, quae nullam controuersis praebent occasionem, sed potius naturae successionis substituto substituti conueniunt, sublatae sint, vt ex aduerso eas a cauto legum interprete solcite adhibendas esse affirmemus. Vt alias taceamus distinctiones, si de applicatione nostrae regulae quaeritur, ante omnia ratio semper

per habenda est diuerfarum substitutionum et videndum num talis adfit substitutio, cui regula conueniat. Praeterea caute animaduertendum est ad circumstantias in personis haeredum vel primo substitutorum, in quorum locum succedere debet substitutus secundus occurrentes, num forsitan haeres vnus ex illis fuerit, qui haereditatem non aditam, vel ex iure suitatis, vel ex potentia sanguinis, vel propter ius deliberandi ad suos haeredes transmittit? (§. XIV. h. c.) Praecipue si testator haeredi substituit cohaeredem, huic autem nouum surrogat substitutum, quatuor obueniunt casus probe secernendi. Aut enim vterque haeres adierant haereditatem et tunc procul dubio excluditur substituti substitutus. Nihil nimirum magis contrarium est huius successioni, aditione. Aut prior substitutus tantum adit, deficiente instituto et iterum remouetur substitutus vterior ab eo, cui substitutus est. Aut prior substitutus deest, aduente instituto et illius portionem capiet substituti substitutus, existente nimirum casu, ob quem vocatus est. Aut denique vterque haeres deficiunt et ad vtramque partem admittitur substitutus noster vi eorum, quae haecenus a nobis disputata sunt. MESSAGIVS *ad Inst. p. m. 174.*

§. XIII.

EFFECTVS substitutionis substituto factae duplicis sunt generis. Alios enim haec substitutio producit effectus ratione haereditatis aduendae, alios intuitu iuris haereditarii iam acquisiti. Effectus substitutionis nostrae, haereditatem aduendam, quod concernit ii huc redeunt, quod existente casu, substituti substitutus testatori succedat. Casus autem, de quo hic loquimur, exstat, si tam haeres institutus, quam prior substitutus aut nolint aut non possint haereditatem adire. Qui vterque casus

Effectus substitutionis factae, nis suastituo factae.

ita comparatus, vt, ex Doctorum interpretatione vnus expressas, alterum non expressum comprehendat. STRVV in *Iurispr. Rom. Germ. forens. L. II. Tit. XIX. §. 6.* quamuis cautius omnino agat testator, si substitutum tam in casum voluntatis, quam impotentiae expresse instituat. KLEIN in *diff. de testatore cauto cap. IV. n. 181.* Quum enim iuxta testatoris mentem, substitutus secundus haereditatem aliter consequi non debeat nisi hac conditione, quod neque institutus neque substitutus adierint, prono fluit alioo quamdiu haec conditio nondum impleta sit ideoque aut vterque aut vnus saltem adite haereditatem possint, substituti substitutum non admitti. *l. 69. ff. de acquir. vel omittend. haered.* Statim autem ac obuenerit conditio vis et efficacia substitutionis notrae ita sese exerit, vt substituto substitutus haeredes legitimos excludat, *l. vn. §. 13. C. de caduc. tollend.* reliquos autem, quo minus accrescendi iure vti possint, impediatur. *l. 2. §. 8. ff. de bonor. possess. secundum rabb. rvsarij lib. cit. Q. 53.* Effectus substitutionis substituto factae intuitu iuris haereditarii iam acquisiti in eo consistunt, vt substituti substitutas in omne ius succedat, quod defunctus habuit. Nulla enim inter eum aliosque haeredes cuiuscunque sint generis, est differentia. Quae quum ita sint, pleno ac perfecto iure acquirere omnia commoda omnesque fructus in haereditate obuenerint. Competent illi omnes actiones et quaeuis remedia, quibus haeredes res haereditarias a possidentibus petunt. BOEHMER de *actionibus Sect. II. Cap. III. §. 16. sqq.* Neque dubium est, eum e contraria parte etiam ad suscipienda onera atque incommoda haereditaria teneri. Exigit hoc aequalitas, quae inter eum et alios haeredes intercedit illique aequalia iura et onera tribuit et praeterea nulla adest ratio, quare melioris con-

conditionis substitutus esse debeat, quam institutus. Soluit itaque substituti substitutus omne aes alienum a defuncto testatore contractum, legata et fideicommissa a testatore relicta praestat, nisi aliud in testamento dispositum inueniatur.

§. XIV.

NIHIL restat, quam ut etiam modos, quibus substitutio substituto facta cessare debet, indicemus. Quando cessat substitutio substituto facta? Desumuntur vero modi isti vel a persona testatoris, vel ab instituto, vel a substituto. Ipse testator substitutionem irritam facit, si vel voluntatem suam, pro libertate, quae sibi usque ad obitum suum irrestricta est, mutat, vel tale testamentum condit, quod querela nullitatis impugnari et destrui potest. Ex parte instituti annihilatur substitutio per institutum haereditatem suam ante immixtionem, vel expressam abstentionem, decedentem ideoque haereditatem ipso iure acquisitam in quoscumque haeredes transmittentem. *l. 8. C. de suis et legit. liber.* TABOR in *Comment. de substitutione.* (in ei. oper. p. 840.) *Cap. II. §. 32.* Idem etiam *arg. §. 1. vn. C. de his, qui ante aperi. tabb.* locum habet, si haeres, fortuitas aliasue ob causas, quo minus haereditatem ab ascendentibus sibi delatam, adire possit, impeditus, diem obit supremum, quo casu, exclusis substitutis, haereditatem non aditam ad suos transmittit descendentes. Simili modo institutus excludit substitutos, si ante aditam haereditatem eo tempore, quo iuris deliberandi uti poterat, moritur ideoque hoc deliberandi ius, eo, quod residuum est tempore cum ipsa potestate adeundi in quoscunque haeredes transfert, modo meruerit deliberationem, neque haereditati renunciauerit, neque eidem

se immiscuerit. *l. 19. C. de iure deliber.* DVANTES
de arte testandi et cautelis vltimarum voluntatum. Tit.
V. Caut. I. in Tract. Tract. T. VIII. P. I. vbi cautio-
nes, quibus transmissio iuris deliberandi tollitur, sup-
peditat. Nec minus, teste FVSARIO Qu. 50. commu-
munis, an iusta aliis disquirendum relinquimus, est IC-
tortum opinio, quod, indigno existente instituto, ad haereditatem admittatur fiscus, exclusis substitutis. Vid.
DVARENVS ad tit. de vulg. et pupill. subst. Cap. 10. in
*eiusd. Operib. p. m. 504. Ad modos substitutiones tollendi potissimum referimus aditionem haeredis instituti. Constat nimirum, omnem substitutionem conditione niti, si haeres institutus vel nolit vel non possit, adire haereditatem. Patet itaque aditione haeredis, conditionem impletam esse eoque ipso sublatam substitutionis necessitatem *l. 5. C. de impub. et aliis subst.* ZA-
 SIVS *in tract. de substitutionibus Cap. I.* Ampliamus hanc regulam in substituto substituti successione, quando prior substitutus, deficiente instituto, adiit haereditatem. Nimirum eadem est substituto substituti erga primum substitutum relatio, quae huius erga institutum et illius substitutio aequae conditionata est ac huius, ideoque etiam non impleta conditione expirat. Vario interim modo haec ratio tollendi substitutionem limitari potest. Primo eam circumscribunt Doctores, si aditio minoris rescinditur per restitutionem in integrum. Persuasum enim habent eam ipsam restitutionem omnia ad pristinum statum reducere et, vt reuiuifcat substitutio, facere. Sed errores hic errare illos satis superque docuit COCCERVS *in Iure Ciu. Controu. T. II. p. 285.* Deinde, si haeres voluntatem defuncti v. g. in soluendis legatis et fideicommissis implere nolit tunc iterum admittitur substitutus modo caueat de adimplenda voluntate defuncti arg. *auth. hoc amplius C. de fideicom.* vid.*

vid. BECKII *annot. ad Struuii Iurisprudentiam forensem. p. m. 291.* Idem locum quoque habere in persona substituto substituti, si nimirum prior substitutus voluntatem testatoris adimplere nolit, secundus vero de ea adimplenda caueat, iuxta mecum omnes intelligent. Denique, si institutus quidem adierit, sed post eius mortem contingat, ut haereditas ad eos ventura esset, quos manifeste a successione excludere voluit testator, firmiter persuasum habeo non obstante aditione substitutum eoque deficiente substituto substitutum admittendum esse. Haec omnia nimirum intentioni testantis et rationi substitutionum apprimè conueniunt. Vid. omnino TITTEL in *diff. de substituto vulgari per institutum aduentem non excluso et non aduentem excluso Sect. I. §. 4. sqq.* Ratione ipsius substituto substituti iisdem modis interit substitutio, quibus tollitur institutio. Sic nemo in dubium vocabit eam exspirare, quando substitutus substituto ante institutum vel priorem substitutum moritur. Haereditatem enim nondum aditam et multo magis substitutionem ad haeredes non transmitti, auctor nobis est IUSTINIANVS *l. vn. §. 5. C. de cad. toll.* Expediti praeterea iuris est, substitutionem frustrancam esse, si testator talem personam elegerit, quae adipiscendae haereditatis plane est incapax et extra dubitationis aleam positum est, substituti substituto aequè ac alii haeredi licere haereditatem sibi delatam repudiare.

T A N T V M.

F

Errata.

- pag. 7. lin. 16. accensebantur, lege accensentur.
p. 11. l. 13. pupillari, l. pupillorum.
p. 13. l. 4. vice versè, l. vice versâ.
p. 15. l. 20 et 28, l. 2. §. 1.
p. 16. l. 22. corruerunt, l. corruerent.
p. 23. l. 20. indicatura, l. indicanda.
p. 31. l. 5. declauerit, l. declarauerit.
l. 20. vne ore, l. vno ore.
p. 33. l. 15. 16. Antonius, l. Antoninus.
p. 35. l. 12. adierant, l. adierat.
l. 20. deficiunt, l. deficit.
p. 37. l. 26. iuris, l. iure.

Caetera, quae leuiores sunt, B. L. ipse corrigere non grauabitur.

ULB Halle
007 368 429

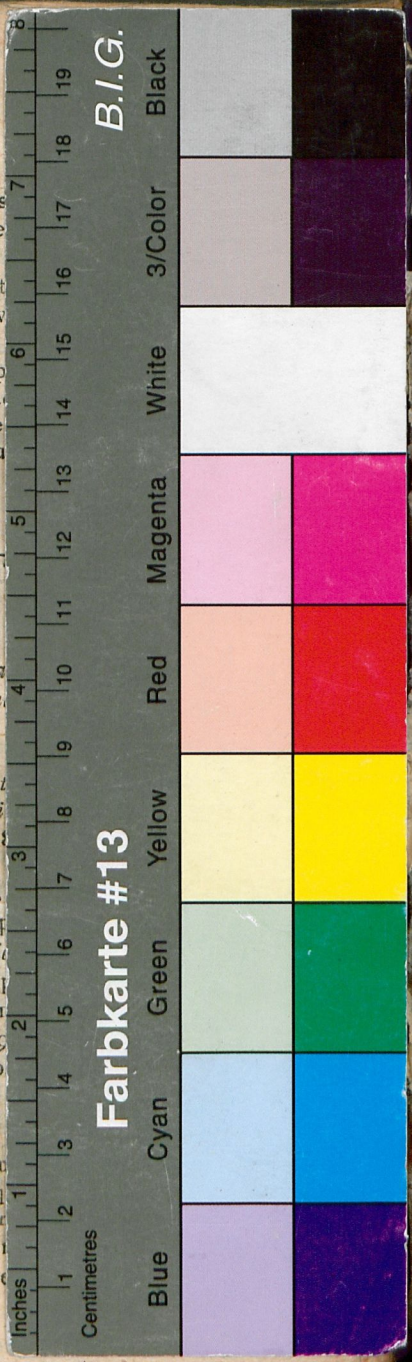
3

v. 78

Farbkarte #13

B.I.G.

Pri. 51. P. 33.

2

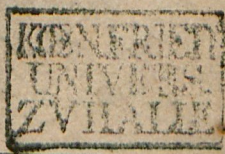
DISSERTATIO IVRIDICA
DE
SVBSTITVTI
SVBSTITVTO

AD §. 3. I. DE VVLG. SVBSTITVT. L. 27. ET PR. L. 41. D.
DE VVLG. ET PVPILL. SVBST.

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
FRIDERICO CHRISTIANO
MARGGRAVIO BRANDENBURGICO BORVSSIAE
SILESIAEQVE DVCE REL. BVRGGRAVIO NORIMBERGENSI REL. REL.

P. 280.
CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
PRO LOCO
IN EODEM RITE OBTINENDO
D. OCTOBR. MDCCLXVIII.
PVBLICE TVEBITVR
PRAESES
D. IOANNES BVRCARDVS GEIGER
IVR. P. P. ORD.
CVM RESPONDENTE
IOANNE MARTIN
VLMENSI.

1768, 1

ERLANGAE
EX OFFICINA WOLFGANGI WALTHERI.

